

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ІНФЕКЦІЙНОЇ ПАТОЛОГІЇ, БІОБЕЗПЕКИ ТА ВЕТЕРИНАРНО-
САНІТАРНОГО ІНСПЕКТУВАННЯ ІМЕНІ ПРОФЕСОРА В. Я. АТАМАСЯ
КАФЕДРА НОРМАЛЬНОЇ І ПАТОЛОГІЧНОЇ МОРФОЛОГІЇ ТА СУДОВОЇ
ВЕТЕРИНАРІЇ

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Завідувач кафедри, професор

Ігор ПАНІКАР

« 08 » 08 2025 р.

«ПОГОДЖЕНО»

В. о. декана факультету ветеринарної
медицини, доцент

Катерина РОДІОНОВА

« 08 » 2025 р.

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Завідувач кафедри, доцент

Жанна КОРЕНЄВА

« 25 » 08 2025 р.

«ПОГОДЖЕНО»

В. о. проректора з науково-педагогічної та
методичної роботи

Вячеслав СЕДОВ

« 25 » 08 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
ОП 35 НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА 5 КУРСУ (ІНФЕКЦІЙНІ ТА
ІНВАЗІЙНІ ХВОРОБИ ТВАРИН; РОЗТИН; ВЕТЕРИНАРНО-
САНІТАРНЕ ІНСПЕКТУВАННЯ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ)

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Другий (магістерський)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

21 «Ветеринарія»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

211 «Ветеринарна медицина»

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Ветеринарна медицина

СТРУКТУРНИЙ
ПІДРОЗДІЛ

Факультет ветеринарної медицини

ОДЕСА – 2025

Робоча програма з освітнього компонента Навчальна практика 5 курсу (інфекційні та інвазійні хвороби тварин; розтин; ветеринарно-санітарне інспектування харчових продуктів) для здобувачів за освітньо-професійної програми «Ветеринарна медицина» спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти.

Розробники програми: Панікар І. І., завідувач кафедри інфекційної патології, біобезпеки та ветеринарно-санітарного інспектування ім. проф. В. Я. Атамася, професор, д.вет.н.; Скрипка М. В., професор кафедри нормальної і патологічної морфології та судової ветеринарії, доктор ветеринарних наук, професор; Півень О. Т., доцент кафедри інфекційної патології, біобезпеки та ветеринарно-санітарного інспектування ім. проф. В. Я. Атамася, к.вет.н., доцент.

Робочу програму розглянуто і схвалено на засіданні кафедри інфекційної патології, біобезпеки та ветеринарно-санітарного інспектування ім. проф. В. Я. Атамася

Протокол від «08» 08 2025 року № 20

Робочу програму розглянуто і схвалено на засіданні кафедри нормальної і патологічної морфології та судової ветеринарії

Протокол від «25» 08 2025 року № 1

Завідувач кафедри інфекційної патології, біобезпеки та ветеринарно-санітарного інспектування ім. проф. В. Я. Атамася, д.вет.н., професор

Ігор ПАНІКАР

Завідувач кафедри нормальної і патологічної морфології та судової ветеринарії, к.вет.н., доцент

Жанна КОРЕНЄВА

Гарант освітньої програми

Руслан ДУБІН

1. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма здобувача вищої освіти	Характеристика освітнього компонента	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>21 «Ветеринарія»</u> (шифр і найменування) Спеціальність <u>211 «Ветеринарна медицина»</u> (код і найменування) Освітньо-професійна програма <u>«Ветеринарна медицина»</u> (назва освітньої програми)	Обов'язкова	
Модулів – 3		Рік підготовки	
Змістових модулів – 3		5-й	-
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		10-й	-
		Лекції	
	Рівень вищої освіти: <u>Другий (магістерський)</u>	-	-
		Практичні, семінарські	
		-	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		90 год.	-
		Індивідуальні завдання:	
		-	
		Вид контролю:	
		залік	-

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Навчальна практика 5 курсу відноситься до складу обов'язкових освітніх компонент освітньо-професійної програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 211 «Ветеринарна медицина».

Мета навчальної практики 5 курсу:

- закріплення і поглиблення теоретичних знань з епізоотології та паразитології, застосування їх при вирішенні практичних завдань;
- формування у здобувачів базових практичних навичок у сфері ветеринарної медицини, а саме, поглиблення теоретичних знань та отримання практичних навичок з питань патологоанатомічної діагностики захворювань, визначення причин смерті тварин, а також набуття досвіду оформлення документації патологоанатомічного розтину;
- формування у майбутніх лікарів ветеринарної медицини знань і навичок з проведення ветеринарно-санітарної експертизи для вирішення проблемних питань санітарно-гігієнічних досліджень і ветеринарно-санітарного благополуччя харчових продуктів і технічної сировини тваринного походження під час їх виробництва, транспортування, зберігання та реалізації, дотримуючись вимог чинних нормативно-правових актів і документів.

Предметом навчальної практики є хворобливі стани тварин та птиці за різних етіологічних чинників; проведення кваліфікованої ветеринарно-санітарної експертизи продуктів тваринного та рослинного походження з метою забезпечення їх безпечності та якості споживачів.

Завдання навчальної практики 5 курсу:

- вивчити збудників інфекційних та інвазійних хвороб; економічні збитки; цикли розвитку збудників; епізоотологічні дані; патогенез; симптоми хвороб; патологоанатомічні зміни; діагностику, лікування; профілактичні заходи; оздоровчі заходи в господарствах різних напрямлень;
- закріплення на практиці: правил відбору, пакування та пересилання патологічного матеріалу для гістологічних, хімічних та бактеріологічних досліджень; порядку оформлення і відправки супровідних документів до біологічного матеріалу з метою лабораторних досліджень;
- ознайомлення здобувачів із методом повної і часткової евісцерації трупів різних видів тварин та птиці;
- опанування техніки розтину різних видів тварин та птиці із застосуванням відповідних інструментів;
- аналіз патологічних змін, виявлених під час розтину трупів, оцінка ступеню ураження органів та систем організму за хворобливих станів різної етіології;
- формування практичних навичок в організації місця розтину, проведення розтину і прибирання місця розтину з дотриманням заходів особистої гігієни та запобігання забруднення навколишнього середовища;

- формування практичних навичок складання протоколу патолого-анатомічного розтину;
- опанування ветсанекспертизи та санітарної оцінки продуктів забою за інфекційних, інвазійних і незаразних хвороб, харчових токсикоінфекцій, токсикозів та інших відхилень від норми, що мають санітарне значення;
- здійснення контролю за виконанням ветеринарно-санітарних вимог до забійних тварин та організація і методика післязабійної ветеринарно-санітарної експертизи туш і органів тварин;
- здійснення контролю за дотриманням основних технологій і ветсанекспертиза субпродуктів, харчового жиру, крові, кишкової, ендокринно-ферментної, шкіряно-хутрової, технічної сировини та технологія і гігієна консервування м'яса і ветсанекспертиза консервованих м'ясних продуктів;
- дотримання основ технології і гігієни одержання та ветсанекспертиза молока і молочних продуктів;
- проведення ветеринарно-санітарної експертизи харчових продуктів на ринках;
- охорона довкілля при виробництві тваринницької продукції, сировини та проведенні ветеринарно-санітарних заходів.

У результаті проходження навчальної практики 5 курсу здобувач повинен:

знати:

- теоретичні аспекти питань лабораторної діагностики інфекційних та інвазійних хвороб тварин та особливості лікувально-профілактичних заходів в умовах господарств різної форми власності та в умовах приватних ветеринарних закладів;
- правила техніки безпеки під час роботи з трупним матеріалом, під час проведення розтину та патологоанатомічного дослідження трупів різних видів тварин; посмертні зміни та їх диференціацію від патологічних процесів; види патологоанатомічного розтину, методів і техніки розтину; організацію місця розтину та інструмент для розтину; правила відбору та оформлення супровідного документу для патологічного матеріалу для лабораторних досліджень; техніку виготовлення музейних препаратів; вимоги щодо оформлення протоколу патологоанатомічного розтину; методи знешкодження та утилізації трупів і трупного матеріалу;
- правила техніки безпеки під час проведення ветеринарно-санітарної експертизи продукції тваринного та рослинного походження; визначати фальсифікацію продукції тваринного та рослинного походження;

вміти:

- поставити точний діагноз на інфекційні та інвазійні захворювання, провести лабораторне дослідження різних матеріалів від хворих тварин на наявність збудників інвазії, повести диференційну діагностику, володіти сучасними методами досліджень;
- відбирати і фіксувати патологічний матеріал для різних видів лабораторних досліджень; користуватись інструментами для розтину;

правильно методично і технічно робити розтин трупів тварин; визначати і описати на основі макро- та мікроскопічних змін характер патологічних процесів в органах і тканинах; давність настання смерті, зажиттєвість та давність пошкоджень; встановити причини та генез смерті за пошкоджень; диференціювати різні види пошкоджень в залежності від етіологічного чинника; скласти патологоанатомічний діагноз і обґрунтовувати основне захворювання, його ускладнення та супровідні хвороби; оформити протокол патологоанатомічного розтину та супровідний документ для пересилання патологічного матеріалу для відповідних видів лабораторних досліджень; здійснювати посмертну діагностику; організувати місце розтину трупа і проводити його дезінфекцію; знешкодження та утилізації трупів і трупного матеріалу із дотриманням правил техніки безпеки і охорони навколишнього середовища;

– проводити ветеринарно-санітарну експертизу м'яса; проводити ветеринарно-санітарну експертизу молока; проводити ветеринарно-санітарну експертизу молочних продуктів; проводити ветеринарно-санітарну експертизу риби та рибопродуктів.

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті проходження навчальної практики 5 курсу у здобувача вищої освіти формуються:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі ветеринарної медицини, що передбачає проведення досліджень, упровадження інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК 7. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК 8. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 9. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК 12. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Фахові компетентності (ФК):

ФК 2. Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час професійної діяльності.

ФК 3. Здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час фахової діяльності.

ФК 5. Здатність застосовувати методи і методики патологоанатомічної діагностики хвороб тварин для встановлення остаточного діагнозу та причин їх загибелі.

ФК 6. Здатність здійснювати відбір, пакування, фіксування і пересилання проб біологічного матеріалу для лабораторних досліджень.

ФК 7. Здатність організовувати і проводити лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження й аналізувати їх результати.

ФК 11. Здатність застосовувати знання з біобезпеки, біоетики та добробуту тварин у професійній діяльності.

ФК 12. Здатність розробляти та реалізовувати заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей.

ФК 15. Здатність організовувати нагляд і контроль виробництва, зберігання, транспортування та реалізації продукції тваринного і рослинного походження.

ФК 16. Здатність оберігати довкілля від забруднення відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.

ФК 19. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення.

ФК 20. Здатність організовувати, здійснювати і контролювати документообіг під час професійної діяльності.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини.

ПРН 8. Здійснювати моніторинг причин поширення хвороб різної етіології та біологічного забруднення довкілля відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.

ПРН 9. Розробляти заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей.

ПРН 10. Пропонувати та використовувати доцільні інноваційні методи і підходи вирішення проблемних ситуацій професійного походження.

ПРН 12. Знати правила та законодавчі нормативні акти щодо нагляду і контролю виробництва, зберігання, транспортування та реалізації продукції тваринного і рослинного походження.

ПРН 18. Здійснювати облікову звітність під час фахової діяльності.

ПРН 19. Здійснювати просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Зміст навчальної практики	Кількість годин	
	Виконання завдань	Опрацювання навчально-методичної літератури
Змістовий модуль 1. Інфекційні та інвазійні хвороби тварин		
Тема 1. Прижиттєва діагностика гельмінтів у свійських тварин.	4	6
Тема 2. Клінічне і лабораторне обстеження тварин на арахноентомози в господарстві	4	6
Тема 3. Клінічне і лабораторне обстеження тварин при інфекційних хворобах	4	6
Всього за змістовим модулем 1	30	
Змістовий модуль 2. Розтин		
Тема 1. Проведення інструктажу по безпеці життєдіяльності. Відпрацювання методів відбору патологічного матеріалу для спеціальних (лабораторних) досліджень	3	4
Тема 2. Техніка розтину трупів різних видів тварин. Розтин трупів тварин. Оформлення протоколів розтину	3	4
Тема 3. Патологоанатомічний розтин трупів тварин. Ситуаційні завдання	3	4
Тема 4. Оформлення звіту	3	6
Всього за змістовим модулем 2	30	
Змістовий модуль 3. Ветеринарно-санітарне інспектування харчових продуктів		
Тема 1. Ветеринарно-санітарне інспектування м'яса в умовах ДЛВСЕ на ринку	4	6
Тема 2. Ветеринарно-санітарне інспектування молока та молочних продуктів в умовах ДЛВСЕ на ринку	4	6
Тема 3. Ветеринарно-санітарне інспектування риби в умовах ДЛВСЕ на ринку	4	6
Всього за змістовим модулем 3	30	
Всього за ОК	90	

5. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Змістовий модуль 1. Інфекційні та інвазійні хвороби тварин

Тема 1. Прижиттєва діагностика гельмінтів у свійських тварин

Завдання: 1. Кожен здобувач під керівництвом викладача, повинен самостійно виконувати гельмінтоовоскопію і гельмінтоларвоскопічні дослідження від 5-8 тварин (коні, велика рогата худоба, вівці, свині) на наявність яєць і личинок гельмінтів.

2. Результати усіх гельмінтологічних досліджень обов'язково реєструють в журналі копрологічних досліджень, форма якого додається. Під час виконання студентами робіт викладач допомагає в організації досліджень і вірній діагностиці яєць і личинок гельмінтів, які виявлено.

3. Прижиттєвий діагноз на гельмінтози може бути поставлений на підставі клінічних спостережень та за даними спеціальних лабораторних досліджень.

Місце: кафедра інфекційної патології, біобезпеки та ветеринарно-санітарного інспектування ім. проф. В. Я. Атамася; ННВ КЦ «Університетська ветеринарна клініка»; профільні організації та підприємства, які мають достатній рівень впровадження сучасних ветеринарних технологій.

Тема 2. Клінічне і лабораторне обстеження тварин на арахноентомози в господарстві.

Завдання: 1. Лабораторні дослідження ґрунтуються на виявленні в зіскрібках зі шкіри, взятих від хворих тварин, що підозрюються на коросту. Зіскрібки шкіри для дослідження слід брати скальпелем на межі ураженої шкіри до появи слідів крові.

2. Для діагностики саркоптозу свиней зіскрібки беруть зі шкіри вушних раковин, щік, а у кнурів – зі шкіри мошонки і препуція.

3. У кролів – з внутрішньої поверхні вушних раковин. При псороптозі і хоріоптозі – зіскрібки беруть з прикореневої частини волосся.

4. Одержаний матеріал досліджують відразу або відправляють до лабораторії ветеринарної медицини, помістивши його в пробірку або флакон, щільно закривши гумовою пробкою.

Місце: профільні організації та підприємства, які мають достатній рівень впровадження сучасних ветеринарних технологій.

Тема 3. Клінічне і лабораторне обстеження тварин при інфекційних хворобах.

Завдання: 1. Здобувачі знайомляться та вивчають епізоотичну ситуацію регіону, де проходитиме навчальна практика (господарство, район, місто).

2. Здобувачі вивчають систему організації та проведення масових профілактичних вакцинацій тварин проти інфекційних хвороб. Перед проведенням вакцинацій вивчають настанови щодо використання конкретних біопрепаратів (назва біопрепарату, дата і місце його виготовлення, спосіб і

місце введення, доза, термін зберігання, цілісність упаковки, відсутність у флаконах плісняви тощо). Здобувачі самостійно стерилізують необхідні інструменти, готують місце для ін'єкції препарату (вистригають, дезінфікують), а потім вакцинують тварин.

3. Набувають практичних навиків щодо взяття крові від тварин для гематологічних досліджень та одержання сироватки крові для серологічних діагностичних досліджень і складають списки досліджуваних тварин. Після взяття крові від запланованої кількості тварин оформляють супровідні документи, які разом з відібраними пробами крові направляють у державну лабораторію ветеринарної медицини. Проводять алергічні дослідження (туберкулінізацію, малеїнізацію тощо).

4. Вивчають методику проведення ветеринарно-санітарних обробок (дезінфекція, дератизація, дезінсекція, способи знешкодження трупів) у господарствах, місті, районі.

Місце: кафедра інфекційної патології, біобезпеки та ветеринарно-санітарного інспектування ім. проф. В. Я. Атамася; ННВ КЦ «Університетська ветеринарна клініка»; Багатопрофільна лабораторія ветеринарної медицини ОДАУ; профільні організації та підприємства, які мають достатній рівень впровадження сучасних ветеринарних технологій.

Змістовий модуль 2. Розтин

Тема 1. Отримання завдання і проведення інструктажу з техніки безпеки.

Завдання: 1. Ознайомлення з метою і завданнями практики. Ознайомлення зі структурою методичних матеріалів до навчальної практики. Отримання індивідуального завдання з навчальної практики. Проведення інструктажу з техніки безпеки під час практики в умовах секційної: техніка безпеки при проведенні розтину (спецодяг, інструментарій патологоанатомічного розтину, місце проведення розтину, утилізація трупів тварин, дотримання правил особистої безпеки і охорони довкілля).

2. Ознайомлення з практичною роботою лікаря-патологоанатома, а також з вимогами щодо організації місця патолого-анатомічного розтину трупів тварин: обладнання місця розтину, інструменти та одяг для проведення розтину, ветеринарно-санітарні вимоги до проведення розтину та місця розтину; особиста гігієна і техніка безпеки при розтині трупів тварин; транспортування та утилізація трупного матеріалу. Відпрацювання методів відбору патологічного матеріалу для спеціальних (лабораторних) досліджень.

Місце: кафедра нормальної і патологічної морфології та судової ветеринарії.

Тема 2. Техніка розтину трупів різних видів тварин. Розтин трупів тварин. Оформлення протоколів розтину.

Завдання:

1. Закріплення практичних навичок техніки патологоанатомічного

розтину тварин (великої та дрібної рогатої худоби, коней, свиней, м'ясоїдних та лабораторних тварин, птиці): методи евісцерації; порядок і послідовність патолого-анатомічного дослідження;

2. Розтин трупів тварин.

3. Закріплення на практиці (під час заповнення документації) правил та вимог щодо оформлення протоколу патолого-анатомічного розтину трупів тварин. Оформлення протоколу патологоанатомічного розтину (за результатом секційного випадку).

Місце: кафедра нормальної і патологічної морфології та судової ветеринарії.

Тема 3. Патологоанатомічний розтин трупів тварин. Ситуаційні завдання.

Завдання:

1. Розтин трупів тварин.

2. Вирішення ситуаційних завдань (індивідуальне завдання).

Місце: кафедра нормальної і патологічної морфології та судової ветеринарії.

Тема 4. Оформлення звіту.

Завдання: Оформлення звіту (оформлення текстових матеріалів, таблиць, формулювання висновків за результатами виконаних досліджень).

Місце: кафедра нормальної і патологічної морфології та судової ветеринарії.

Змістовий модуль 3. Ветеринарно-санітарне інспектування харчових продуктів

Тема 1. Ветеринарно-санітарне інспектування м'яса в умовах ДЛВСЕ на ринку

Завдання: 1. Правила техніки безпеки при роботі у лабораторії ветеринарно-санітарної експертизи.

2. Правила проведення ветеринарно-санітарної експертизи туш ВРХ, ДРХ, свиней, кролів, птиці.

3. Методи визначення видової належності м'яса та ступеня його свіжості.

4. Методи визначення м'яса хворих і загиблих тварин.

Місце: кафедра інфекційної патології, біобезпеки та ветеринарно-санітарного інспектування ім. проф. В. Я. Атамася; Багатопрофільна лабораторія ветеринарної медицини ОДАУ; профільні організації та підприємства, які мають достатній рівень впровадження сучасних ветеринарних технологій.

Тема 2. Ветеринарно-санітарне інспектування молока та молочних продуктів в умовах ДЛВСЕ на ринку

Завдання: 1. Нормативна документація, що регламентує якість і безпечність молока.

2. Органолептичне дослідження молока.
3. Фізико-хімічні показники молока та методи їх визначення.
4. Визначення фальсифікації молока, сиру кисломолочного, сметани.

Місце: кафедра інфекційної патології, біобезпеки та ветеринарно-санітарного інспектування ім. проф. В. Я. Атамася; Багатопрофільна лабораторія ветеринарної медицини ОДАУ; профільні організації та підприємства, які мають достатній рівень впровадження сучасних ветеринарних технологій.

Тема 3. Ветеринарно-санітарне інспектування риби в умовах ДЛВСЕ на ринку

Завдання: 1. Нормативні акти, що регламентують якість і безпечність риби.

2. Правила відбору проб риби.
3. Органолептичне дослідження риби.
4. Лабораторні методи дослідження риби.
5. Ветеринарно-санітарна експертиза риби за інвазійних захворювань.
6. Підведення підсумків практики (оформлення конспекту, складання залікового тесту).

Місце: кафедра інфекційної патології, біобезпеки та ветеринарно-санітарного інспектування ім. проф. В. Я. Атамася; Багатопрофільна лабораторія ветеринарної медицини ОДАУ; профільні організації та підприємства, які мають достатній рівень впровадження сучасних ветеринарних технологій.

6. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Відповідальність за організацію та проведення навчальної практики покладається на декана факультету.

Організація, проведення і контроль практичного навчання здійснюється за наказом ректора університету.

На початку практики здобувачі повинні отримати інструктаж з охорони праці, ознайомитися з порядком отримання документації та матеріалів.

До початку навчальної практики здобувачі із керівником практики узгоджують порядок її проходження. Навчальна практика проходить на базі кафедри інфекційної патології, біобезпеки та ветеринарно-санітарного інспектування ім. проф. В. Я. Атамася; кафедри нормальної і патологічної морфології та судової ветеринарії; Багатопрофільної лабораторії ветеринарної медицини ОДАУ; профільних організацій та підприємств, які мають достатній рівень впровадження сучасних ветеринарних технологій.

Керують практикою викладачі кафедри інфекційної патології, біобезпеки та ветеринарно-санітарного інспектування ім. проф. В. Я. Атамася та кафедри нормальної і патологічної морфології та судової ветеринарії.

Викладачі забезпечують здобувачів навчально-методичними матеріалами і перевіряють їх роботи.

Під час проходження навчальної практики здобувач зобов'язаний:

- своєчасно у встановлений термін прибути на місце практики (або вийти на зв'язок в онлайн форматі на конференцію на платформі Zoom);
- неухильно дотримуватись правил техніки безпеки;
- сумлінно виконувати всі вказівки керівника практики;
- скласти заліковий тест.

Здобувачі - практиканти мають право при проходженні навчальної практики:

- на методичне та організаційне забезпечення практики від Університету та керівника практики;
- на консультативну допомогу з боку керівника навчальної практики.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи навчання – це способи спільної роботи викладача і здобувачів, спрямовані на засвоєння здобувачами теоретичних знань, набуття практичних навичок і умінь, розвиток у них пізнавальних здібностей, формування високих моральних, ділових та професійних якостей.

Під час проведення навчальної практики з метою активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів при виконанні програми використовуються такі методи навчання, як: проведення досліджень, аналіз, складання графічних схем, таблиць, програм, робота в малих групах, презентації, самостійна робота з рекомендованою літературою та джерелами Інтернет тощо.

При проведенні навчальної практики застосовують словесні, інноваційні, наочні та практичні методи навчання, які приведені в таблиці 1.

Таблиця 1

Відповідність програмних результатів та методів навчання

Результати навчання	Методи навчання
ПРН 1. Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини.	Словесні: розповідь, бесіда, пояснення. Інноваційні: робота в групах, мозковий штурм. Практичні методи.
ПРН 8. Здійснювати моніторинг причин поширення хвороб різної етіології та біологічного забруднення довкілля відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.	Словесні: розповідь, бесіда, пояснення. Інноваційні: робота в групах. Наочні: демонстрація. Практичні методи.
ПРН 9. Розробляти заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей.	Словесні: розповідь, бесіда, пояснення. Інноваційні: робота в групах. Практичні методи.

ПРН 10. Пропонувати та використовувати доцільні інноваційні методи і підходи вирішення проблемних ситуацій професійного походження.	Словесні: розповідь, бесіда, пояснення. Інноваційні: робота в групах. Практичні методи.
ПРН 12. Знати правила та законодавчі нормативні акти щодо нагляду і контролю виробництва, зберігання, транспортування та реалізації продукції тваринного і рослинного походження.	Словесні: розповідь, бесіда. Інноваційні: робота в групах. Практичні методи.
ПРН 18. Здійснювати облікову звітність під час фахової діяльності.	Словесні: розповідь, бесіда, пояснення. Інноваційні: мозковий штурм, робота в групах. Практичні методи.
ПРН 19. Здійснювати просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення.	Словесні: розповідь, бесіда. Інноваційні: мозковий штурм, робота в групах. Практичні методи.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Оцінювання знань здобувачів з освітнього компонента Навчальна практика 5 курсу здійснюється у формі підсумкового контролю, який передбачений «Положенням про систему оцінювання знань здобувачів вищої освіти в Одеському державному аграрному університеті» (нова редакція), затвердженим наказом ректора ОДАУ №106-заг від 30 квітня 2025 року

Якість засвоєння змісту освітнього компонента в Університеті оцінюється за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС згідно з таблицею 2.

Таблиця 2

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів	Оцінка ECTS	залік
90-100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано
1-34	F	

Відповідність результатів контролю знань за різними шкалами і критерії оцінювання наведена в таблиці 3.

**Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними
шкалами і критерії оцінювання**

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90 - 100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
82 - 89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
74 - 81	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64 - 73	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
60 - 63	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано

		контролю				
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

Основною метою контролю за проведенням кожного виду практики є виявлення і усунення недоліків та надання практичної допомоги здобувачам при виконанні її програми. Керівник практики вживає оперативні заходи до усунення виявлених недоліків.

Під час проходження навчальної практики здобувачами використовується система поточного та підсумкового контролю виконання окремих розділів та усієї програми навчальної практики.

Керівники навчальної практики проводять контроль за відвідуванням здобувачами навчальної аудиторії (кафедри інфекційної патології, біобезпеки та ветеринарно-санітарного інспектування ім. проф. В. Я. Атамася; кафедри нормальної і патологічної морфології та судової ветеринарії; Багатопрофільної лабораторії ветеринарної медицини ОДАУ; профільних організацій та підприємств, які мають достатній рівень впровадження сучасних ветеринарних технологій.), де проходить навчальна практика (присутності в онлайн форматі на конференції на платформі Zoom), дотриманням ними режиму роботи, а також проходження практики відповідно до встановленого графіку. Перевіряється підсумковий тест з практики (заліковий тест).

Загальною формою звітності здобувача за практику кожного виду є успішне складання залікового тесту, згідно з робочою програмою (не менше 60-ти балів).

Підсумки навчальної практики обговорюються на засіданнях кафедри. Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в залікову книжку здобувача.

Таблиця 4

Оцінювання навчальної практики (від 0 до 100 балів)

№ теми	Найменування завдань	Максимальна кількість балів
1.	Заохочувальні бали	5
2.	Відвідування навчальної практики	5
3.	Складання залікового тесту	90
4.	Всього за освітній компонент (залік)	100

Здобувачу, який не виконав програму навчальної практики з поважних, підтверджених документально причин, може бути надано право її повторного проходження за індивідуальним графіком.

Здобувач, який не виконав вимог практики або при повторному проходженні практики отримав у комісії незадовільну оцінку, відраховується з числа здобувачів вищої освіти університету.

9. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Методичні рекомендації.
2. Візуальне супроводження курсу (презентації, слайди).
3. Фонд тестових питань для складання залікового тесту.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Бахур Т. І., Антіпов А. А., Гончаренко В. П., Соловйова Л. М. Токсокароз собак і котів: навчальний посібник. Біла Церква, 2018. 54 с.
2. Берник І. М., Фаріонік Т. В., Новгородська Н. В. Ветеринарно-санітарна експертиза продуктів тваринного та рослинного походження: навч. посібник. Вінниця: Видавничий центр ВНАУ, 2020. 232 с.
3. Галат В. Ф., Березовський А. В., Плахотнюк І. М. та ін. Паразитологія та інвазійні хвороби тварин. Київ: Вища освіта, 2016. 351 с.
4. Дахно І. С. Паразитологія (діагностика інвазійних хвороб за екологічними та морфобіологічними особливостями збудників): навч. посібник. Київ: Видавничий дім «Інтернаука», 2024. 411 с.
5. Іовенко А. В., Гуменний О. Г. Повільні інфекції тварин : навчальний посібник. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2016. 92 с.
6. Манжос О. Ф., Панікар І. І., Антіпов А. А., Пивоварова І. В. Ветеринарна протозоологія: навчальний посібник. 2-ге вид., переробл. Біла Церква, 2018. 214 с.
7. Манжос О. Ф., Панікар І. І., Антіпов А. А., Пивоварова І. В. Ветеринарна протозоологія: навчальний посібник. Біла Церква: ТОВ «Білоцерківдрук», 2018. 191 с.
8. Півень О. Т., Тарасенко Л. О., Рудь В. О., Скрипка Г. А. Основи ветеринарної санітарії: навч. посібник. Одеса: «Екологія», 2024. 156 с.
9. Решетніченко О. П., Тарасенко Л. О., Розум Є. Ю., Савченко В. І., Горобей О. М., Хіміч М. С., Півень О. Т., Рудь В. О., Ясько В. М. Гігієна молока і молочних продуктів. Одеса, 2019. 234 с.
10. Родіонова К. О., Палій А. П., Наливайко Л. І. Ветеринарна санітарія та дезінфектологія: термінологічний словник. Харків: «Стиль-Издат», 2019. 123 с.
11. Скрипка М. В. Панікар І. І., Брошков М. М., Тарасенко Л. О. Патоморфологія інфекційних хвороб птиці. Атлас. Ізюм: ФЛП Глазунов Р. А., 2019. 69 с.

12. Скрипка М. В., Панікар І. І., Брошков М. М., Тарасенко Л. О. Патоморфологія інфекційних хвороб птиці [Атлас]. Ізюм: ФЛП Глазунов Р.О., 2019. 69 с.
13. Скрипка М. В., Яценко І. В., Панікар І. І. Основи судово-ветеринарної експертизи трупів та живих тварин. Навчальний посібник. Одеса, 2018. 326 с.
14. Соловійова Л. М., Артеменко Л. П., Антіпов А. А., Бахур Т. І. Дирофіляріоз: навчальний посібник. Біла Церква, 2018. 56 с.
15. Сорока Н. М., Пашкевич І. Ю., Белопольська Т. П. Дикроцеліоз жуйних тварин: монографія. Київ: «ЦП «КОМПРИНТ», 2015. 116 с.
16. Якубчак О. М., Таран Т. В. Гігієна виробництва м'ясних продуктів : навч. посібник. Київ: ЦП «Компринт», 2015. 155 с.
17. Якубчак О. М., Таран Т. В. Гігієна продуктів тваринного походження: навчальний посібник. Київ: ПрофКнига, 2017. 596 с.
18. Яценко І. В., Богатко Н. М., Букалова Н. В., Бібен І. А., Фотіна Т. І., Бусол Л. В., Родіонова К. О., Зажарська Н. М., Забарна І. В., Бінкевич В. Я. Гігієна і експертиза продуктів первинної переробки забійних тварин: підручник (енциклопедичний курс). Дніпро: «Нова ідеологія», 2019. 1200 с.

Допоміжна

1. Горобей О.М., Тарасенко Л.О., Хіміч М.С., Півень О.Т., Петренко О.В., Матвійшин Т.С. Моніторинг епідеміологічних чинників в системі управління безпечністю та якістю продуктів забою великої рогатої худоби. *Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій ім. С.З. Гжицького*. Львів, 2018. Т. 20. № 92. С. 176-182.
2. Корнієнко Л. Є., Ярчук Б. М., Тирсін Р. В., Царенко Т. М. та ін. Практикум із загальної епізоотології навчальний посібник; 2-ге вид., пер. і доп. Біла Церква, 2018. 352 с.
3. Недосєков В. В., Мельник В. В., Макаров В. В. Транскордонні хвороби тварин з основами стемпінг-ауту: навчальний посібник. Херсон: Грінв ДС, 2015. 336 с.
4. Синицина В. А. Проблеми інфекційних хвороб тварин: Монографія. Ніжин: видавець ПП Лисенко ММ, 2015. 544 с.
5. Ткаченко Н. А., Чагаровський О. П., Дец Н. О., Ланженко Л. О., Кручек О. А. Ветеринарно-санітарна та технологічна експертиза молока : навч. посібник. Одеса ; Рівне : Овід, 2018. 235 с.
6. Фодченко І. А., Касянчук В. В. Ветеринарно-санітарна експертиза мідій в Одеській області. *Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини*. 2016. №. 32 (2). С. 219-229.

7. Яценко І. В., Бусол Л. В., Головка Н. П., Богатко Н. М., Родіонова К. О., Забарна І. В., Кириченко М. В. Гігієна виробництва, безпечність, якість та експертиза рибних консервів: навч. посібник. Харків: «Ситль-Іздат», 2019. 144.

8. Piven O. Current Aspects of the Problem of Trichinellosis in Ukraine and the World: Overview. *Agrarian Bulletin of the Black Sea Littoral*. 2023, Issue 106. P.38-47. URL: <https://abbsl.osau.edu.ua/index.php/visnuk/article/view/352>

9. Piven O. T. Monitoring of the detection of sheep infection by helminthoses in the Southern border regions of the Bolgrad district, the Odessa region. *Agrarian Bulletin Black Sea Littoral*. 2023, Issue 108. P. 84-89. URL: <https://abbsl.osau.edu.ua/index.php/visnuk/article/view/402/364>

Інформаційні ресурси

1. Ветеринарно-санітарна експертиза риби і рибопродуктів. URL: https://pidru4niki.com/89150/agropromislovist/veterinarno-sanitarna_ekspertiza_ribi_riboproductiv

2. Деякі аспекти патогенезу та патоморфології первинної складної травми хребта та спинного мозку. URL: <http://lib.osau.edu.ua/jspui/handle/123456789/3663>

3. ДСТУ 3662:2018 Молоко-сировина коров'яче. Технічні умови. URL: http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=77350

4. ДСТУ 4497:2005 Мед натуральний. Технічні умови. URL: https://lab.biz.ua/apps/dstu_4497-2005.pdf

5. Національної бібліотеки України ім. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

6. Патоморфологічна діагностика механічної травми осевого скелету в аспекті судово-ветеринарної експертизи. URL: <https://osau.edu.ua/wp-content/uploads/2021/06/ZBIRNYK-KONFERENTSIYI.pdf>

7. Правила ветеринарно-санітарної експертизи яєць свійської птиці. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0850-01#Text>

8. Практика судово-ветеринарної експертизи щодо психоемоційного стресу в генезі недостатності та смерті тварин. URL: <https://abbsl.osau.edu.ua/index.php/visnuk/article/view/348>.

9. Причинно-наслідковий зв'язок множинної травми зі смертю *Canis familiaris* в рамках досудових розслідувань. URL: <https://doi.org/10.37000/abbsl.2024.110.16>

10. Про затвердження Правил передзабійного ветеринарного огляду тварин і ветеринарно-санітарної експертизи м'яса та м'ясних продуктів (Редакція від 09.08.2013). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0524-02#Text>

11. Сайт Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ). URL: <https://www.who.int/>

12. Сайт Всесвітньої організації охорони здоров'я тварин (Міжнародне епізоотичне бюро – МЕБ). URL: <https://www.woah.org/en/home/>
13. Сайт Держпродспоживслужби України. URL: <https://dpss.gov.ua/>
14. Судово-ветеринарна експертиза політравми внаслідок падіння тварин з висоти. URL: <https://osau.edu.ua/wp-content/uploads/2021/06/ZBIRNYK-KONFERENTSIYI.pdf>